

1

Berlijn, 17 December 1943.

Liefste Vader en Moeder,

beste buurtgenoten, vrienden en kennissen.

Nog een paar dagen, en dan is het kerstmis.

Kerstmis. Feest van licht en van vrede, midden in de winter, in de tijd, dat de dagen het kortst zijn.

Buiten is het donker en de sterren flonkeren aan een strakke vrieslucht. Het is koud en winderig. Het vriest.

Maar binnen is het warm. Daar straalt... nee, niet een open houtvuur, of het moest in mijn asbak zijn, waar een peukje ligt te smeulen, maar de centrale verwarming, die, hoewel pas sinds enige tijd aan, nog niet zijn volle capaciteiten ontplooit, omdat een deel van de buizen door de brand van hun isolatie zijn beroofd, en dus het circulatiewater al koud is geworden voor het in de radiator komt. Maar het is toch lekker en ik kan er zelfs mijn overjas bij uittrekken en mijn hoed bij afzetten. En bij het typen trek ik dan ook mijn handschoenen uit, want daar krijg je lekker warme handen van.

En zo nadert dan Kerstmis.

Daarom, allemaal, in Heerlen en Kerkrade, in Valkenburg, Eindhoven, Den Bosch, Utrecht, Amstelveen, Lemmer of Grootegast, in Nederland en in de Overzeesche Gewesten, in Europa en Amerika: Allemaal wens ik U van harte een Zalig en gelukkig Kerstfeest. En daarbij spreek ik de wens uit, dat het het volgende jaar in een algemene vrede moge zijn.

Van morgen heb ik Moeders brief ontvangen met de brief met Tante Anna's Kerstwensen er bij ingesloten. Dat is de eerste keer, dat Moeder een brief stuurt, zonder dat Vader er iets anders aan gedaan heeft dan het adres schrijven. Want meestal schrijft mijn Pipa het leeuwenaandeel en dan krabbelt moeder met haar duidelijke ruime handschrift, dat ik toch zo graag zie, er nog wat bij. Maar vandaag heb ik een brief van Moeder ontvangen. En die brief heeft me geweldig groot plezier gedaan. Hoezo, zult U misschien vragen. Wel er staan verschillende dingetjes in, die me genoegen doen. Onder andere lees ik er in, dat de veldpost er zo weinig tijd voor neemt, om een brief van mijn naar huis te sturen (behalve dan in deze twee weken, maar de veldpost mag ook wel eens eventjes vacantie hebben).

En verder hoor ik, dat Mevr. Vaal mijn telefonische groeten heeft overgebracht.

Over kleren repareren gesproken: Het laten doen lijkt me niet erg gewenst, want dat duurt dan altijd drie maanden of nog langer, en in die tussentijd zit ik dan met een half stel te kijken. Tweedens: Wie neemt het aan? Ik weet het niet. Derdens: Waar zou het blijven? Bommenschade oplopen?

Nee, hoor. Als er wat kapot is, dan repareer ik het zelf en als het niet netjes is, dan doen we het na de oorlog maar over. Ik heb mijn bruine schoenen, waar het hele binnenwerk van kapot was, (precies over de lengte doorgebroken) netjes met vier dozijn spijkers aan mekaar getimmerd en nou loop ik er al weer ruim een week op. Tot de koppen van de spijkers versleten zijn, en dan beginnen we weer van voren af aan.